

Техникалық және кәсіптік білім беруді дамыту – заман талабы

Исламова Молдир Анвархановна

"Талдықорған сервис және технология колледжі" МКҚК
директордың өндірістік оқыту жөніндегі орынбасары

Мемлекет техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің дамуына, кәсіптік және техникалық мекемелерде оқытылатын кәсіптер мен мамандықтардың алуандануына аса көңіл аударып отыр. Қазіргі кезде кәсіптік және техникалық білім берудің жүйесі жаңғыртылып, әлемдік білім беру кеңістігіне енуге бағыт алууда. Білім беру жүйесіне енгізілген түбегейлі өзгерістер білім берудің мазмұнын жаңартып, жаңа көзқарас туғызады. Қазіргі ғылыми – техникалық үрдістің үздіксіз, қарқынды дамуына байланысты білім беру жүйесінің алдына жаңа талаптар қойылып отыр. Осыған орай, ең бірінші, әлемдегі алдыңғы қатарлы өркениетті, бәсекеге қабілетті елдермен терезе теңестірудегі тұлға – жас ұрпаққа сапалы білім мен тағылымды тәрбие беру. Кәсіби мамандарды дайындауда Қазақстан Республикасының жалпыға бірдей міндетті мемлекеттік стандартын жүзеге асырудың негізгі міндеті – ғылым мен білімді тәжірибемен ұштастыру. Тәжірибе барысында болашақ маман өзінің кәсіби мамандығы бойынша алғашқы тәжірибесін жинақтай бастайды. Қазіргі таңда кәсіптік салада жан-жақты білімді, білікті, іскер, бәсекеге қабілетті маман даярлауда әрбір білім алушыны жан-жақты ізденуге, өздігінен тың жаңалықтар ашуға, қай салада болмасын, ғылыми жұмысқа деген бейімділігін қалыптастыру көзделуде. Бүгінгі күні егеменді еліміздің дамыған отыз елдің қатарынан көріну үшін жастарымыз білімді және бәсекеге қабілетті болуы керек. Талдықорған сервис және технология колледжі – облысымызда кәсіптік-техникалық білім беруде көш бастап келе жатқан, білімді де білікті ұстаздар қызмет атқаратын, кәсіби маман даярлауда тәжірибесі мол, іргелі оқу орындарының бірі. Мұнда студенттер тігін өндірісі және киімдерді үлгілеу, дизайн, шаштараз өнері және сәндік косметика, тамақтандыруды ұйымдастыру, есептеу техникасы және бағдарламалық қамтамасыз ету, ақпараттық жүйелер, дәнекерлеу ісі мамандықтары бойынша білім алууда.

Колледж қабырғасында бәсекеге қабілетті, білікті маман даярлау үшін қажетті материалдық-техникалық база құрылып, кабинеттер, зертханалық бөлмелері, оқу-өндірістік шеберханалары талапқа сай жасақталған. Оқу ошағының өткен жылдағы үлкен жетістігі – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен елімізде алғаш рет жүзеге асып жатқан республикалық «Жас маман» жобасына енуі.

Жобаның негізгі мақсаты – 100 сұранысы жоғары мамандықтар бойынша 180 колледж бен 20 ЖОО-ның модернизациялау, білікті мамандар даярлаудағы халықаралық тәжірибені ендіру. Соның нәтижесінде колледждің Аспаз-кондитер біліктіліктері бойынша оқу-өндірістік шеберханалары мен арнайы технология кабинеттері Еуропа, Италия, Франция, Швеция сынды елдердің соңғы үлгідегі құрал-жабдықтарымен жабдықталды.

Кәсіптік білім беру ұйымдарында материалдық-техникалық базаның мықты болуы – басты көрсеткіш. Өйткені заман талабына сай техникалық жабдықтар күн сайын өзгеруде. Бүгін алған пеш немесе тігін машинасы ертең өндіріс талабына сай болмауы мүмкін. Сондықтан әрдайым оқу орындарының материалдық-техникалық базасын заманға лайық жаңартып отыру керек. «Жас маман» жобасы осындай мүмкіндік берді. Енді бізде оқып шыққан түлектер жұмыс орындарына соңғы үлгідегі техниканың сырын меңгеріп барады. Бұл колледж үшін де үлкен бедел.

Болашақ мамандарды даярлауда оқу процесін өндіріспен байланыстыру – басты мәселе. Өйткені, оқу орындары мен өндірістік кәсіпорындардағы байланыссыз білікті маман дайындау мүмкін емес. Болашақ мамандардың кәсіптік жарамдылығы өндірістік оқыту барысында байқалады. Олардың көбі өздерін жан-жақты көрсету барысында жұмысқа орналасуға жолдама алады. Сонымен қатар болашақ жас мамандарда жауапкершілік және өз бетімен шешім қабылдай білу қасиеттерімен қатар өндірістік машық кезінде өз-өзін ұстауы, тілдесе білуі, сыртқы келбеті, киім киісі де маңызды роль атқарады. Мамандыққа және жас маманға қойылатын талаптарды меңгерген әрбір маман өзінің жұмысқа икемділігі мен мүмкіндігін, оған жауап бере алатынына көз жеткізіп орналаса алады. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасындағы басты мақсаттардың бірі: «Қоғамның және экономиканың индустриялық – инновациялық даму сұраныстарына сәйкес техникалық және кәсіптік білім жүйесін жаңғырту, әлемдік білім беру кеңістігіне кіру». Осыған орай біздің алдымызда бүгінгі күні қоғам қажеттілігіне сай мамандарды даярлау міндеті тұр. Әрі ол мамандарымыз бәсекеге қабілетті, қазіргі өндіріске бейімделе алатын тұлға болуы қажет.

Бүгінде кәсіби білім беруде дуальдық оқыту ұғымы халық арасында таныс болып қалды. Әлемнің озық елдерінде табысты қолданылып келе жатқан осы жүйе кәсіптік білім беру саласына батыл еніп келеді. Дуальдық жүйе дегеніміз, білімгер-түлектер білім алумен қатар, кәсіпорындарда жұмыс істеуді бастайды. Оқуды бітіргенде бұл білімгерлер сол кәсіпорынның жұмыс ерекшеліктерімен және қондырғы-құрылғыларымен толық танысып, сол кәсіпорынға орналасуға мүмкіндік алады. Дуальдық жүйенің негізгі мақсаты – осы заманғы еңбек нарығындағы жедел өзгерістерге бейімделетін, бәсекеге қабілетті, білікті мамандар даярлау мен қайта дайындау үрдісінде жұмыс берушілер мен кәсіптік маман даярлау оқу орындары арасында әрекеттестік жасау болып табылады. Талдықорған сервис және технология колледжінде дуальдық жүйенің алғашқы тәжірибесі 2012 жылы 1211000 «Тігін өндірісі және киімдерді үлгілеу» мамандығы бойынша басталды. Талдықорған қаласының «Ажар» тігін фабрикасымен серіктестік туралы келісімшарт жасалып, бүгінгі таңда аталған мамандық бойынша білікті мамандар даярлануда. Колледждегі дуальдық оқыту тәжірибесі дәстүрлі сабақ беруге қарағанда өз басымдылығын көрсетіп, теориялық пен практикалық даярлықты қатар алып жүруге жағдай жасады. Оқу жұмыс бағдарламасы бойынша арнайы пәндердің және оқу тәжірибелерінің тәжірибе сағаттарының 60% мекемеде өткізу жоспарланды. Бірлестік оқытушылары тәжірибелік тапсырмаларын өндірістік спецификалық іс-әрекеттерін ескере отырып, жұмыс бағдарламалары, оқу жоспары бойынша мекеменің білікті мамандарымен келісе отырып құрды. Сонымен қатар,

дуальды оқыту жүйесі 0506000 «Шаштараз өнері және сәндік косметика», 0508000 «Тамақтандыруды ұйымдастыру» мамандықтары бойынша да енгізілді.

Талдықорған сервис және технология колледжі жеке тұлғаны әлеуметтік – экономикалық бағытында дамыту үшін, еңбек нарығының сұранысына сәйкес тұлғаның жеке қажеттілігін ескере отырып, үздіксіз білім беру жағдайында техникалық және кәсіптік мамандарды дайындау бағытында зор үлес қосуда. Біздің негізгі мақсатымыз теориялық білім мен іс-тәжірибені ұштастырып, болашақ кәсіби құзыретті маман дайындау болып табылады.

Бізді қуантатын жағдай – әр талапкер колледжге оқуға келгенде бір мақсат қойып келетіні. Болашақта білікті маман болып, өз ісін ашамын деп келеді. Көп жағдайда бұл арман-мақсаттар жүзеге асып жатады. Оған дәлел – қаладағы үлкен мейрамханаларда, сән салондарында, жарнама орталықтарында, ательелерде еңбек етіп, абырой-беделге ие болып, жеке кәсібін де ашып, жұмысын жүргізіп отырған түлектер.

Кәсіптік білім жастарымыздың мамандық таңдауы үшін қажетті өрісті қамтамасыз етуге, кәсіби шеберлігін жетілдіруіне бейімделген. Осының негізінде қазіргі жастардың кәсіптік білімге деген қызығушылықтарының арта бастағанын байқауға болады.

Мемлекетімізге жұмысшы орта кәсіби мамандар аса қажет. Осы орайда жастардың тегін кәсіптік білім алуына мейлінше жағдай жасалған. Жұмыс таба алмай қаламын деген қорқыныштан да ада. Өйткені, орта кәсіби мамандар еңбек нарығында әрдайым сұранысқа ие.